

BEFIT - Un nou cadru fiscal comun pentru companiile mari din UE – avantaje versus dezavantaje

Inițiativa Uniunii Europene „Întreprinderile din Europa: cadru de impozitare a profitului” (Business in Europe: Framework for Income Taxation – BEFIT) este o propunere legislativă prin care Comisia Europeană urmărește introducerea unui set unic de reguli pentru determinarea bazei de impozitare a grupurilor de companii. Scopul este de a crea un cadru comun pentru impozitarea veniturilor corporative în Uniunea Europeană, prin care companiile care au activități și filiale în mai multe țări să beneficieze de o „viață fiscală” mai clară, mai previzibilă și mai puțin birocratică.

Pe de altă parte, BEFIT poate contribui la lupta împotriva evaziunii fiscale și a transferului artificial de profituri, printr-un sistem mai transparent, mai echitabil și mai unitar într-o piață fiscală europeană cu reguli simplificate.

Obiectivul principal: simplificarea conformării fiscale

La baza acestei inițiative stă ideea ca firmele vor putea determina și declara impozitele într-un mod mult mai simplu, fără a fi nevoite să se conformeze unor reguli fiscale diferite în fiecare stat membru. Astfel, determinarea corectă a impozitelor de către autoritățile naționale și reducerea sarcinilor administrative devin mai ușor de realizat.

Noua abordare se bazează, printre altele, pe acordul internațional privind impozitarea minimă globală, negociat în cadrul OCDE/G20 și pe transpunerea acestuia în legislația europeană prin Directiva UE privind Pilonul II.

Modul de alocare a bazei impozabile și aplicarea impozitului în BEFIT

Alocarea bazei impozabile consolidate între statele membre este unul dintre cele mai importante elemente ale propunerii legislative BEFIT. Aceasta se face în două etape:

1. Etapa tranzitorie (inițială, 2028–2035)

În perioada de început, profitul total al grupului se va distribui între entitățile sale din Uniunea Europeană proporțional cu media rezultatelor fiscale obținute de fiecare entitate în ultimii trei ani fiscali. Aceasta metoda are scopul de a permite o tranziție lină și previzibilă, fără perturbări semnificative în structurile fiscale existente.

2. Etapa ulterioară (posibilă după 2035)

După perioada de tranziție, Comisia Europeană ar putea propune o formulă permanentă de alocare care să reflecte activitatea economică reală din fiecare stat membru. Aceasta formulă ar putea include factori precum: volumul vânzărilor realizate în fiecare țară, forța de muncă (costuri salariale și/sau număr de angajați), valoarea activelor tangibile utilizate în activitate.

Aplicarea cotelor de impozitare naționale

BEFIT propune o bază comună de calcul, dar nu armonizează cotele de impozitare. Fiecare stat membru aplică propria cotă de impozit pe profit asupra părții din bază impozabilă atribuite entităților din jurisdicția sa. Ca exemplu, mergând pe premisa că baza de impozitare totală este de 200 milioane €, împărțită între jurisdicții în funcție de cheia de alocare aplicabilă:

România (cota: 16%) → $16\% \times 50$ milioane € = 8 milioane €
Germania (cota: 30%) → $30\% \times 90$ milioane € = 27 milioane €
Franța (cota: 28%) → $28\% \times 60$ milioane € = 16,8 milioane €

Total impozit platit în UE: aproximativ 51,8 milioane €

Calculul se face pe baza unei singure reguli comune – cu toate ca jurisdicțiile au posibilitatea sa mai prevada anumite ajustari locale - dar impozitarea efectiva se aplica local, în funcție de cota fiecarui stat membru, evitând astfel dublarea taxarii sau mutarea artificiala a profiturilor între filiale.

Avantaje potențiale pentru companii

Printre beneficiile propuse ale BEFIT se numara:

- Simplificarea conformarii fiscale – mai puține reguli divergente între state
- Reducerea costurilor administrative – mai puține declarații și controale
- Transparența crescută – profitul este repartizat automat, reducând optimizarea fiscală agresivă
- Mai multă predictibilitate – un cadru fiscal comun permite planificare pe termen lung.

Provocari potențiale

Pe de alta parte, pot exista și unele riscuri sau implicații pentru companii:

- Posibila pierdere a unor avantaje fiscale locale, în special în țări cu regimuri favorabile
- Costuri de tranziție ridicate – adaptarea sistemelor ERP, revizuirea modelelor de afaceri, recalculări interne
- Repartizarea profiturilor poate duce la creșteri de impozit în state cu cote mai mari (ex: Germania) și reducerea profiturilor în cele cu cote mici (ex: România)
- Lipsa armonizării cotelor – baza este comună, dar ratele de impozitare diferă semnificativ între țări (ex: 9% în Ungaria vs. 30% în Franța).

Ce ar trebui să facă firmele?

Pentru a se pregăti eficient pentru BEFIT, companiile ar trebui:

- Să analizeze expunerea actuală la regimurile fiscale naționale;
- Să simuleze aplicarea formulei de alocare (bazată pe rezultatele fiscale din ultimii 3 ani);
- Să colaboreze cu echipele juridice, fiscale și IT pentru adaptarea sistemelor interne;
- Să pregătească personalul pentru noile cerințe de raportare și conformare;
- Să își reevalueze politicile fiscale și contractele intergrup în lumina noilor reguli.

Concluzie

Potrivit OCDE, grupurile mari, cu o cifră de afaceri consolidată de cel puțin 750 de milioane euro plătesc aproximativ 132 de miliarde euro (circa 1% din PIB) sub formă de taxe. Noile reguli mai simple ale BEFIT ar putea reduce costurile actuale de conformare fiscală cu până la 65%.

Dacă va fi adoptată, inițiativa ar putea transforma radical modul în care companiile sunt impozitate în Uniunea Europeană, înlocuind propuneri mai vechi, precum Common Consolidated Corporate Tax Base (CCCTB). Termenul estimat pentru implementare completă este anul 2030, dar succesul său va depinde de consensul politic la nivelul Parlamentului European și al Consiliului.